

1.

U denkt dat u bent aangeworven als thuishulp, voor het verschonen van mijn weerzinwekkende herenluiers en voor het optillen van mijn ledematen die dienst weigeren. U vergist zich. Wat mij betreft, bent u aangenomen als coach, als prestigieuze trainer.

U meent een zielig, stram geval in een rolstoel te zien. Alweer fout. U staat oog in oog met een Olympiër. Geen Paralympiër. Niks te para, een Olympiër punt aan de lijn. Het is de bezieling, de spirit die telt, niet de uiterlijke verschijning.

U zal mij zonder het te weten naar de overwinning leiden, die niet zal plaatsvinden in een of ander stadion, maar in deze flat. Hier, in dit sobere appartement, hebben binnenkort grootse spelen plaats. Spelen zonder vlaggendragers of hymnen, zonder tribunes, zonder applaus of medailles.

Uw blik zal het zijn die mij loodst naar de triomf, ons kampioen-coach-oogcontact, gelijk aan duizend bemoedigende schouderklopjes en warme handdrukken.

Maar vooraleer er efficiënt kan worden getraind, dienen wij perfect op elkaar te zijn afgestemd, niet? Daarom eerst wat instructies.

Eerst en vooral, vervangt u alstublieft in het vervolg uw blauwe thuiszorgschort door wat sportievers. Door een joggingpak, een voetbalshirt, een badmintonoutfit, desnoods door een rugbyharnas of fluogele duikuitrusting, maakt niet uit, als het maar 'sport' oproept in plaats van 'verzorging en mededogen'.

Ook zou ik het sterk appreciëren moest u van de badrand gaan. Ik weet dat u er alleen op bent gaan zitten om mij makkelijker te kunnen wassen, maar dan nog. Ik ken u amper.

Dit zijn de enige mensen voor wie ik een badrandgevoel heb. Ik bedoel: een diep, behaaglijk gevoel. Personen van wie ik het niet erg zou vinden, moesten ze op de rand komen zitten, het liefst zelfs alle drie tegelijk, druk pratend over hun voorbije dag:

- Juffrouw Paesschen, mijn vorige thuisverpleegster die naar Brazilië is geëmigreerd om daar goede werken te gaan doen, zoals zij dat zei. Alsof zich uitsloven voor mij daar niet onder viel, onder goede werken, het een ontspannende en zelfzuchtige bezigheid voor haar was. De schat.
- Mijn Afrikaanse overbuurvrouw die soms in kamerjas een glas port drinkt op haar balkon en om de twee slokken naar me lacht. Altijd aardig, zelfs nu zij weldra zonder dak boven haar hoofd zit, daar het gebouw waarin ze woont moet gesloopt worden.
- Mijn echtgenote Katja die sinds mijn ongeluk (en als ik heel eerlijk ben, eigenlijk ook al wel daarvoor) alleen nog plaatsneemt op de badrand van haar minnaar Michel.

Wat me meteen brengt bij de mensen aan wie ik een bloedhekel heb – het is belangrijk zulke dingen over me te weten als u hier komt werken:

- Michel die mij elke maand een paar keer uit mijn eigen flat zet, mij in mijn rolstoel opsluit op het balkon, om zich daarna binnen op mijn vrouw te storten. De crapuleuze zak.
- De voorzitter van de zelfhulpgroep voor partners van revalidatiepatiënten waar mijn vrouw zo nu en dan met mij naartoe gaat, zowat ons enige uitje samen. Aan het begin van elke sessie zet hij ons, rolstoelgebruikers, in een belachelijke cirkel, meters verwijderd van onze partners. Dan begint hij een alledaags praatje met hen, dat niets te maken heeft met revalideren. Wij

roerlozen zijn er even belangrijk als paraplu's op een overdekt congres over neerslag.

- Mijn buurman van links die, als hij niet straalbezopen ligt te ronken, zijn hond aftuigt. Een Ierse setter die, uit angst voor de volgende driftbui van zijn baasje, het plastic tussenschot dat hun balkon scheidt van het mijne, al een hele poos probeert stuk te snokken met zijn muil.

Ik heb mijzelf moeten trainen om slechts aan drie mensen tegelijk een bloedhekel te hebben. Als ik niet, zo rond mijn dertigste - lang voor mijn ongeluk - met mijzelf had afgesproken om maar aan evenveel mensen de pest te hebben als het aantal waar ik genegenheid voor kan opvatten, had ik nu allicht een oneindige lijst gehad.

Hele vergaderingen houd ik sindsdien in mijn hoofd, hele deliberaties om te zien of de akeligheden van de ene, de ergerlijkheden van de andere dan toch niet te pardonneren zijn, hopen dat zij dat op hun beurt ook voor mij doen.

Je weet – in normale omstandigheden tenminste – maar nooit op hoeveel zwarte lijsten van anderen je staat, hoeveel mensen de pest aan jou hebben om welke al dan niet terechte of bizarre reden.

Misschien moet je het wel raden na aankomst aan de andere zijde, legt men het je aan de hemelpoort voor als schiftingsvraag. Je moet gissen hoeveel mensen je echt niet konden luchten ginds beneden en je mag er maar maximum drie naast zitten, anders kom je er niet in, onder geen beding, vergeet het maar.

'Nul', zou ik antwoorden op die hemelse schiftingsvraag, goed wetende dat ik er op dit moment zo hulpeloos uitzie dat ik alleen maar deernis opwek en iedereen mij kan uitstaan, zelfs Michel.

Iedereen kijkt me aan vol medelijden en misplaatste tederheid, waar mij maar één ding vreselijk aan ergert: het feit dat zij steeds hetzelfde kijken, als respons op mijn immer uitdrukkingloze gezicht. Ik zie mijn eigen roerloosheid in hen weerspiegeld.

Als het dus enigszins mogelijk is voor u om zo om het kwartier eens een andere blik op te zetten, graag dan. Misschien kan u bij elke handeling een welbepaalde uitdrukking aannemen.

Bijvoorbeeld een glimlach bij het vastgespen van mijn rugsteunen en een guitige knipoog telkens als u het kwijl van mijn kin wrijft. Daar doet u natuurlijk helemaal mee wat u wilt.

Ook moet u weten dat het eigenlijk bijzonder ironisch is dat uitgerekend ik tot deze verstarring – niet getreurd, het is maar tijdelijk, wel twee artsen hebben mijn volledige herstel voorspeld – ben veroordeeld. Ik ben van nature namelijk een ziekelijk verzitter, een onverbeterlijke wiebelaar.

Voor een bestelwagen mij met mijn vespa van de weg maaide, kostte het mij gemiddeld dertig schokjes en rukjes om alleen nog maar comfortabel op een stoel te kunnen zitten. Een nerveus opstaan en weer landen was het steeds eer het contact met het meubel mij in niets stoorde en ik mij eindelijk kon concentreren op wat anders. Zelfs in dit bad kon ik nooit in één keer plaatsnemen zoals een normaal mens en meteen tot het wassen overgaan. Ettelijke klaslokalen ben ik vroeger uitgeflikkerd door mijn gefrunnik, tal van sollicitatiegesprekken heb ik erdoor verknald en zelfs tijdens mijn huwelijksdiner is de smaak van het voor- en hoofdgerecht volledig aan mij voorbijgegaan door niets anders dan een knellende kousrand.

'Aandachttrekkerij,' noemde mijn vader het, mijn moeder sprak van 'zintuiglijke controledwang' en mijn vrouw Katja noemt het 'gezelschapsjeuk'. Zij zei vroeger soms: 'Wedden dat je het alleen maar hebt als er anderen bij zijn, dat als je alleen bent, je je gewoon in één keer op een stoel kan laten zakken en meteen goed zit.'

Niet dus. Ik had het altijd, maar dat geloofde ze niet. Ik heb mij nooit ergens in één enkele plof kunnen neerzetten, het ogenblik kunnen instappen als een vertrouwde, goed ingelopen schoen, zoals anderen dat kunnen.

Zoals Michel dat kan, die om de zoveel tijd bij ons aanschuift voor het avondeten en na enkele seconden reeds zichtbaar geniet van Katja's kookkunsten, immer onbeschoft langs mij heen starend. Soms ga ik dan uit protest hummen – de enige spraakvorm die mij voorlopig rest, alle begrip dus

indien u mijn instructies niet tot in de puntjes begrijpt – waarna hij om zich heen staart, als zocht hij naar een of ander insect dat het geluid voor hem kan verklaren. Hij zou nog in staat zijn om doosjes vol wespen in zijn mouwen te naaien, om er zo nu en dan een te kunnen lossen en zo mijn hummende, zoemende aanwezigheid totaal te kunnen ontkennen voor zichzelf.

Nooit raakt hij Katja aan in mijn bijzijn, de hypocriet. Pas nadat hij me naar het balkon heeft verbannen, plant hij zijn grote handen langs haar lies, in haar boezem, op haar gladde, warme dijen. Soms staart zij mij seconden aan voor Michel me naar buiten rijdt, als wilde zij zeggen dat zij mijn kwelling begrijpt. Dan verandert er wat in haar blik, kijkt zij verongelijkt alsof zij mij elk moment een schrift kan gaan voorleggen met in de linkerkolom alle verzorgingsrituelen die zij aldoor voor me uitvoert, en in de andere kolom alle aanrakingen die zij uitwisselt met dat stuk onbenul. Het grootboek van mijn vernedering, waarin duidelijk te lezen staat dat het allemaal perfect eerlijk verloopt, er geen enkele kus, kneep of omhelzing tussen hen is die zij niet eerst dubbel en dik verdiend heeft door zich af te peigeren voor mij.

Zij is wat met hem begonnen omdat mijn lichamelijke haar in die mate ontbrak dat zij er knetter van werd, en dus is het eigenlijk vleierend voor mij, denk ik dan vaak als zij mij zo beteuterd aanstaart.

Dan weer dringt het tot me door dat haar affaire met hem dateert van voor mijn ongeluk en ondanks mijn verlamming meen ik dan dat de nepleren rand van de rolstoel in mijn knieholtes klemt. Ik voel het niet, ik veronderstel het. En niet in staat om mij zoals vroeger veertien keer op te tillen en dozijnen keren met mijn wijsvinger aan mijn benen te komen, herinner ik mij dan het gefrunnik van Katja's collega van het openbaar vervoer die mij, ongewild, over hun vrijage is komen inlichten, op een avond zo'n halfjaar voor mijn ongeval.

Dat zij zich dringend moest komen aanmelden op het hoofdkantoor, zei de kerel die had aangebeld, aldoor aan het rafelige koordje van zijn kap frullend. Zij moest zich komen verantwoorden voor het feit dat zij, ondanks de zware regenval, haar tram hele wijken had doorgeloodst zonder passagiers te laten instappen. Daar waren klachten over gekomen, zei de man. Alleen een paniekerig heerschap van de groendienst had zij op haar tram gelaten, en ook nog een hele vracht jonge slijkerige struikjes die zij op de zitjes hadden gezet om ze te vervoeren naar een plantsoen aan de andere kant van de stad, aangezien Michel, de groenarbeider in kwestie, zich vergist had, de 'ligusterstruikjes' had laten leveren bij een verkeerd park en haar gesmeekt had het hem te helpen rechtzetten, aangezien het zijn zoveelste vergissing was sinds zijn recente indiensttreding.

'Een vreemd duo is het,' zei Katja's collega.

'Wat zijn ligusterstruiken in godsnaam?' vroeg ik haar toen zij die avond veel later dan anders thuiskwam. Zij verstarde. Ik googelde het en printte er ettelijke afbeeldingen van af, die ik verfrommeld op de keukentafel legde, op het aanrecht, op het fornuis, op en in de microgolfoven. Ik trok mijn jas aan en liep naar het dichtstbijzijnde plantsoen waar ik wel eens ligusterachtigen meende te hebben gezien. Er bleken alleen wat schrale varens staan. Ik schopte ze verrot.

Toen ik zes maanden later plots gevoelloos van mijn voorhoofd tot voeten, uitkeek op een ziekenhuisplantsoen met iets struikachtigs – geen ligusters, te grote bladeren, te weinig kleurschakeringen – herinnerde ik me die driftigheid.

In al mijn herinneringen bewoog ik razendsnel. Ik kon geen enkel rustig beeld van mezelf oproepen. Als ik mijn ogen sloot, zag ik mijzelf de trap in het ouderlijk huis ophollen, een broodje tonijn naar binnen schrokken of een strand over spurten, samen met Katja, die nu bijna non-stop naast mijn bed zat, meewarig starend naar de kinesist die mij om de haverklap ijzeren beugels omdeed voor oefeningen. Zij had een punt gezet achter haar affaire, achter haar groenarbeider, zoveel was duidelijk. Alleen om te gaan werken verliet ze mijn kamer. Terwijl ze weg was, beeldde ik me in dat ze in een lege tram reed, de ruiten bij elke meter die ze aflegde meer en meer begroeid met struikgewas tot het voertuig er volledig mee overwoekerd was en zij moest halt houden om het,

zonder enige moeite, weg te kappen. Met mijn ijzeren beenbeugels die zij gemakshalve onderin haar chauffeurscabine had liggen.

Na een lang ziekenhuisverblijf terug thuis, nog steeds vol ongeduld wachtend op het mij voorspelde herstel, zat er plots een kerel bij ons in de eetkamer die niet aan mij werd voorgesteld.

Ik had geen flauw idee wie het was, maar zag zijn kraaknette nagels die het beroep van arts, kinesitherapeut of kapper deden vermoeden en wachtte gerustgesteld op de volgende hap gemalen savooien die mijn vrouw mij zou toestoppen.

Zijn eerste visite moet in dezelfde week geweest zijn van mijn eerste bezoek aan de zelfhulpgroep waar Katja mij mee naartoe reed. Ik weet met zekerheid dat alle revalideerders er toen nog even roerloos bijzaten als ik, in een cirkel geparkeerd als wij daar stonden zoals reistrolleys van gefrustreerde, gestrande passagiers.

In de week dat de kerel voor een derde keer bij ons had aangeschoven – ik had wat slijk zien liggen onder de tafel – zag ik daarna in de zelfhulpgroep de patiënt tegenover mij plots met zijn knie schoppen en het mens naast me haalde spastisch uit met haar hand, als naar een plusje alleen voor haar zichtbaar.

Na pakweg het achtste bezoek van de ongenode gast – er was een takje in de gang blijven liggen en zoveel klonters aarde dat hij evengoed visitekaartjes met ‘plantsoenwerker Michel’ erop, had kunnen uitstrooien in onze flat – maalden vier van de acht rolstoelzitters wild met hun armen in de zelfhulpkring.

Ik realiseerde mij dat zij enorme vorderingen hadden gemaakt sinds Michel voor het eerst bij ons was komen eten en ik vroeg mij af wat hun herstel in godsnaam te maken had met hem, zij die hem nog nooit gezien hadden. In plaats van het om te draaien en mij af te vragen wat hij te maken had met mijn gebrek aan vooruitgang, mijn enorme achterstand ten opzichte van de anderen. Veel. Zoniet alles.

Ondanks het feit dat kinesisten hier om de haverklap mijn ledematen komen optillen en kneden – ik voel mij soms briochedeeg in handen van twijfelzieke patissiers – voel ik nog steeds slechts hier en daar wat tintelingen, zo nu en dan.

Alleen door mijn linkerarm en -hand vloeit een onafgebroken warme stroom, alsof ik ze elk moment kan gaan bewegen, als zo'n grijparm die naar pluchen beesten graait in lunaparken. Steeds vaker zie ik een metershoge grijpkast voor mij, op wielen. U rijdt ze overal heen, naar het kruispunt om de hoek, naar een plein drie wijken verder, naar het park voor het industrieterrein. In plaats van zo'n onhanteerbare ijzeren lunaparkgrijper, hangt mijn arm binnen aan de stang, de ene na de andere pluchen panter, bever, giraf eruit halend voor wie maar munten in de gleuf werpt.

2.

U doet u best, dat moet gezegd. U bijt soms op uw onderlip terwijl u mijn bordeaux kamerjas dichtsnoert, alsof de kleur ook u doet denken aan uitgespuwde slokjes degustatiewijn. Dan weer betrap ik u op een frons bij het kneden van mijn starre tenen als voelde u hun vroegere veerkracht, hun oude spartelvermogen dat mij bij crawlcompetities haast onoverwinbaar maakte.

Maar zegt u nu zelf, een nieuwe juffrouw Paesschen bent u niet. U hebt niet haar onuitputtelijke geduld. U gaat soms sneller ademen als het niet van de eerste keer lukt om mij van de zitbank in mijn rolstoel te tillen. En waar die schat van een Paesschen lieflijk over mij heen gebogen kwam bij het afscheid nemen, geeft u mij hoogstens een kordate knik.

Wel doet u soms vreselijk goede dingen. U legt vaak zonder het te beseffen voorwerpen op mijn schoot die ik dan, als u even weg bent, een paar millimeter probeer te verschuiven met mijn

linkerhand, steeds succesvoller.

Een handdoek, een pak watten, de nagelschaar, een keer zelfs de godganse verbanddoos.

Van licht naar almaar zwaarder gaat u, alsof het halters zijn die u zorgvuldig uit een rek gekozen heeft en die u mij doelgericht aanreikt, zoals het een coach betaamd.

Ook weigert u stevast om aardappels te schillen als mijn vrouw u dat vraagt. U schudt dan het hoofd en gaat een kompres klaarmaken voor mijn etterende rugwond of zitblaar. Voortreffelijk is dat. Het is namelijk van het grootste belang dat Katja aardappels schilt. Alleen daaruit kan ik afleiden wanneer haar groenwerker terug zal komen. Haar manier van schillen verradt haar onrust, haar opgewondenheid.

Schilt zij met lange, regelmatige halen en laat zij ronde exemplaren in het water ploffen, als bleke, van een tuinpad geraapte keien; dan duurt het nog gemiddeld twee weken eer haar minnaar zal aanbellen.

Levert zij zo'n hoekige aardappels af dat een geduldig kind ze tot een toren zou kunnen stapelen, dan komt hij binnen de twee dagen.

Vanaf dat ogenblik begin ik stevast te sparen. Het enige wat een mens in mijn situatie aan spaarmiddelen kan aanwenden. Ik ben nooit zeker of het zal lukken, of ik wel alweer voldoende controle heb over mijn sluitspier. Zelden. Maar als het lukt, veroorzaak ik makkelijk een kwartier ophoud met mijn act.

Daar staat haar plantsoenpummel opnieuw in de kamer, klaar om honderduit te gaan praten tegen haar, waarna een enorme stank aanzwelt in het vertrek. U bent op dat moment al lang naar huis. Zij, mijn vrouw, moet de klus klaren. Zij kijkt mij vrijwel uitdrukkingloos, zonder enig verwijt aan, rijdt mij naar het grote bed waar weldra hun verstrengeling zal plaatsvinden, legt mij neer, kleedt mij uit, vouwt mij open als een grote vogel na een olieramp. Ze siddert terwijl zij mij verschoont, almaar sneller vochtige doekjes uit de bus trekkend. Dan glimlacht zij wrang ter verontschuldiging van die huivering en die wrangheid zet zij dan weer recht met een aai langs mijn wang.

Tegen het avondmaal dat daarna komt, gevolgd door de vreselijke rit naar buiten, kan ik echter niets beginnen.

Terwijl ik word opgesloten op het balkon, schreeuwt mijn schuinoverbuurman naar Michel: 'Wat buitenlucht zal hem goed doen!'

Oen.

Daarna gaat diezelfde kerel brullen naar de mishandelde hond op het balkon links van mij, die het gat in het plastic tussenschot aan het proberen openbijten is. 'Af! Af! Mag niet!' De bemoeial, de burgerzinzot. Om uiteindelijk tegen mij, goed wetend dat ik geen weerwoord kan bieden, een klaagzang af te steken over het betonrot van het gebouw dat daardoor weldra wordt gesloopt en dat hij daarom, net als alle andere bewoners, moet verlaten.

Alleen mijn Afrikaanse overbuurvrouw lijkt de verhuizing te aanvaarden. Ik zie hoe zij achter haar open schuifdeur dozen vult met kleren en huisraad, traag, geduldig, ze daarna met wiegende heupen verplaatsend.

Dan komt zij een dekbed opvouwen op haar balkon, haar prachtige, doordringende kijkers om de haverklap op de overkant gericht, op mij, als wilde zij zeggen dat zij als enige het belang van de sloopwerken begrijpt, snapt in welke mate de afbraak van de flat in verband staat met de langzame wederopbouw van mijn stramme lijf.

Zij voelt aan dat het de naderende sloopwerken zijn die mij geïnspireerd hebben om mijn grijparm te trainen, voor een prestatie onontbeerlijk voor mijn verdere genezing.

Voor spelen die pas kunnen plaatsvinden als het gebouw, een tribune vol pottenkijkers, weg is.

Zij weet exact hoeveel afschuwelijke minuten ik de afgelopen twee jaar heb doorgebracht op het balkon en hoeveel spierherstel ik daardoor achter sta. Als geen ander ziet zij in dat mijn hersenen, aldoor in de weer met het verwerken van die vernedering, zich niet kunnen toeleggen op

revalideren.

3.

Terwijl de sloopwerken aan de gang waren, oefende ik, zodra ik maar even alleen was, het optillen en daarna samenkleppen van mijn nog stramme vingers. Vaak zat ik binnen naast het raam en probeerde ik het gordijn opzij te trekken met mijn linkerhand. Dan weer greep ik naar een pak beschuit en een leeg flesje iso-Betadine dat u op de tafel had laten staan. Zonder het te willen vergruisde ik de bovenste beschuit vrijwel volledig en het flesje ontsmettingsmiddel liet ik zelfs aan scherven vallen. Bang dat de kruimels en scherven, mijn bewegingsvorderingen, die nog enige tijd strikt geheim moesten blijven, zouden verraden aan Katja, staakte ik dan mijn training. Maar zo achteloos veegde zij de scherven op na thuiskomst, dat het wel duidelijk was dat het niet eens in haar opkwam ze te linken aan mijn mogelijke motorische vooruitgang. Alsof zij, ondanks de positieve instelling van de artsen, mijn herstel niet meer in het minst verwachtte. Zij leek het te hebben afgezworen, zoals de godsdienst uit haar jeugdijaren en de malle horoscopen die zij vroeger las.

Ook 's avonds voelde ik mij steeds verder van haar verwijderd. Nadat zij mij in bed had gelegd, luisterde ik naar haar avondgeluiden die ik almaar minder goed kon thuisbrengen. Ik hoorde een onwezenlijk getinkel, een schraapgeluid en dan plots een paar luide ploffen. Alsof zij al die klanken met opzet voortbracht om mij te bevreemden, mij een onbehaaglijk gevoel te geven.

Maar nog voor een volgende bizar geluid weerklonk, wist ik dat dat niet waar was, dat zij net alles deed om mijn comfort te verhogen – nou ja, mijn lichamelijk comfort dan toch –, zij zich krom tilde om mij de revalidatiecentra te besparen waar zij geen vertrouwen in had. Haar vader had in enkele verbleven en werd er telkens verwaarloosd.

Zij had mij niet snel en roekeloos achtergelaten in de slaapkamer, zoals ik het mij maar al te graag inbeelde uit zelfmedelijden. Integendeel, zij had net met de grootste precisie mijn extra matras tegen doorligwonden goedgelegd, daarna het licht een paar keer uit en weer aan geknipt, om er zeker van te zijn dat ik wel ver genoeg van de rand lag, waarna zij nog een poos door mijn haren had zitten strijken.

Op zo'n momenten had ik het altijd moeilijk om mijn linkerhand niet naar haar uit te strekken in het donker en haar terug te aaien. Maar ik besefte net op tijd dat ik door zo'n aanraking mijn ticket voor de spelen wel kon vergeten, ze alleen konden doorgaan als niemand van mijn kunnen op de hoogte was, zelfs u niet. Ik zag Michel voor mij die weldra weer, na haar te hebben bepoteld en beklommen, tergend naast mij zou staan roken op mijn balkon alvorens me opnieuw naar binnen te rijden. Ik herinnerde mij weer dat het die kwellung was die mijn verdere herstel in de weg stond en liet mijn arm nog dieper in de lakens zakken. Voorzichtig, zoals een toptennisser de racket weglegt die hem de zege zal brengen.

Mijn verstarring leek zich niet langer te beperken tot mijn benen, hoofd, rechterarm, en romp, maar leek zich te verspreiden over de hele flat. Zelfs Katja's kleren, maaltijdkeuzes en tramparcours, vormden almaar vastere, ondoorgroondelijke combinaties die na ettelijke herhalingen, iets van gekke zekerheden kregen. De rode T-shirt met het bloemmotief droeg zij steeds vaker met haar grijze wikkelrok, als zij andijvie met puree maakte 's avonds en lijn 8 gereden had overdag. De macaronivormige oorbellen, bengelden meestal naast haar junkbeenderen als zij afgemat terugkwam van lijn 6 met aubergines en gehakt in haar boodschappentas.

Met weemoed dacht ik terug aan de dagen, jaren voor mijn aanrijding die steeds duizelingwekkend hadden verschild van elkaar, zo leek het mij toch.

Ik zag Katja opnieuw voor me zitten in het café waar ik haar ontmoet heb, een mentholsigaret nemend uit een metalen etui met een popeye-afbeelding erop. Zij had het van haar moeder gekregen, nadat zij geslaagd was voor haar tramrijexamen, vertelde ze mij. Niet als geschenk, maar als troost. Ze had immers moeten huilen na het voltooien van die opleiding, omdat zij eigenlijk

plastisch kunstenaars had willen worden, maar al te zeer opzag tegen de toelatingsproef. ‘Zeefdruk en keramiek,’ verduidelijkte ze zichzelf. Als zij met haar tram in de buurt van de academie kwam en een meisje met zo’n reusachtige tekenmap bij haar instapte, voelde zij zich vreemd genoeg opgelucht dat zij het niet was, dat zij wel degelijk degene was die achter het stuur zat. Maar eenmaal zij er een eind van verwijderd was, kreeg zij soms een wee gevoel in haar maag dat haar aanhoudend op de knop van de middendeuren deed drukken, die daardoor razendsnel open en dicht gingen, als vleermuisvleugels. Zij verliet dan haar chauffeurscabine om wat schijnhandelingen te gaan doen bij die deuren, het zogezegde defect herstellend, waarna zij de rit voortzette. ‘Belachelijk,’ zei ze. ‘Ik weet het, maar het is sterker dan mezelf.’

U was de enige variabele na een tijd. Zo nu en dan bracht u buiten de vertrouwde kompressen en kinesisten, ook gebak mee. Eclairs die op oude onderzeeërs leken als ik er lang genoeg naar keek. Dan weer liet u de hond van mijn dronken buurman binnen in onze flat. Het beest had het gat in het zijschot van het balkon blijkbaar dan toch eindelijk groot genoeg kunnen wrikken met zijn muil. Hij rende af en aan door de woonkamer, zich tegen de banken en tafel schurkend. Ik maakte mijzelf wijs dat u hem niet zomaar had binnengelaten, maar dat u hem zag als de laatste, zwaarste halter van het rek, onontbeerlijk voor de voltooiing van mijn training. Zodra ik alleen met hem was, tilde ik hem om de haverklap op aan zijn nekpels. Hij blafte nauwelijks, duidelijk een veel ruwere behandeling gewoon als hij was. Ik voelde mijn linkerarm met de dag krachtiger worden, terwijl ik hem heen en weer slingerde vanuit mijn rolstoel. Een keer katapulteerde ik hem werkelijk door de kamer, waarna een van zijn poten wat scheef stond en ik bang was dat hij mij uit wraak zou komen bijten. Maar hij ontblootte niet eens zijn tanden, tenzij om de goulashrestjes op te schrokken die u hem voorzette. Steeds meer hapjes gaf u hem, alsof u wist dat hij maar niet zwaar genoeg kon zijn voor mij. Hoe vetter hij werd, hoe duidelijker ik voelde dat ik klaar was voor het echte werk.

Toen Katja’s geschilde aardappels weer eerder op achthoeken dan op gladde keien leken, greep ik, toen ze even weg was, een exemplaar uit de zak. Ik schoof het onder mijn bovenbeen, het de komende uren zo nu en dan stiekem opdierend om het te bekijken. Tegen de tijd dat Michel weer verscheen en mij uiteindelijk weer naar het balkon gereden had, had ik de aardappel volledig wak gekneet van nervositeit.

Daar zat ik dan weer, negen hoog, ondanks de koude, felle wind verbannen uit mijn eigen woonst, naar de industrieterreinen in de verte starend en naar de leegte vlak voor mij, waar een paar weken voorheen nog een flatgebouw even hoog als het onze had gestaan. De sloopwerken waren voltooid. Er bleef niks meer van over.

Ik probeerde in te schatten waar het glas port van mijn Afrikaanse overbuurvrouw zo vaak op de balustrade had gerust. Toen ik dat punt eindelijk meende te hebben gevonden in de open lucht, hoorde ik de schuifdeur achter mij weer opengaan, waarna een aansteker werd aangeknipt. Niet in staat als ik was om mijn hoofd ook maar een millimeter te draaien, verplichtte ik mijzelf te wachten tot ik de eerste rookkring naast mij zag verschijnen, waarna ik de aardappel vanonder mijn been trok om hem, als afleidingsmanoeuvre, in de diepte te keilen. Dan, terwijl de roker naast me verbijsterd naar voren helde, allicht het projectiel volgend met de ogen, graaide ik links naast mij om vervolgens de krachtige slingerbeweging te maken die ik talloze keren had geoefend.

Pas toen ik een gil hoorde, werd ik de mentholgeur in de sigarettenrook rond mij gewaar, waarna de gruwelijke vergissing tot me doordrong. Dat zij en niet hij daar plots had gestaan om mij terug binnen te rijden na hun gevrij. Dat ondanks alle groteske herhalingen in het appartement zoiets wezenlijks plots kon verschillen en hoe het mogelijk was om daar volstrekt geen rekening mee te hebben gehouden, laat staan er te zijn op voorbereid.

Michel kwam aangelopen door de smalle gang, haar naam brullend. Toen pas zag ik haar metalen popeye-etui op de balustrade liggen. Ik had nog de nuchterheid om het op de buitenrichel van het balkon te duwen zodat het leek alsof ze gevaarlijk naar voren had geheld om er, ondanks de hevige wind, naar te kunnen hengelen, waarna ik mijn roerloosheid hervatte.

Twee dagen later bracht hij me naar het revalidatiecentrum dat u hem aanraadde. Ik hield mijn arm er nog maanden angstvallig stil. Pas nog eens twee en een half jaar later, had ik opnieuw controle over al mijn spieren.

Sinds ik weer thuis ben, zie ik Katja met opengesperde mond in de diepte vallen, telkens ik maar door een kamer loop of, net zoals vroeger, dozijnen keren ga verzitten nadat ik me op een stoel heb laten zakken. Hoe soepeler ik beweeg, hoe minder haar gekwelde gezicht mij loslaat. Zoals ik vroeger trainingsschema's afsprak met mijzelf, leg ik me nu een bewegingsrantsoen op. Ik probeer mij te beperken tot slechts de strikt noodzakelijke handelingen. Maar steeds veeleisender wordt zij. Soms is het optillen van een vork zelfs al genoeg om haar in gedachten te horen krijsen. Dan ga ik in mijn oude rolstoel aan de tramhalte zitten, zozegd nog steeds verlamd. Vreemden hijsen mij in een voertuig waar ik star voor me uitkijk, rit na rit, zo vaak dat alle bestuurders mij inmiddels kennen en zich vol medeleven afvragen hoelang ik mijn dagen nog zo zal slijten. Minstens tot aan de volgende spelen, de Olympische, de echte, beloof ik haar dan.